

Alþingi
Erindi nr. P 128/1209
komudagur 29.2.2003

Umhverfisnefnd
Alþingi
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík 20. febrúar 2003
SP/hó

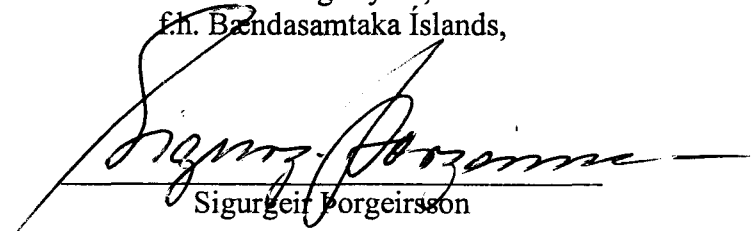
Efni: Tillaga til þingsályktunar um grunnögn um náttúru landsins og náttúrufarskort, 27. mál
Tilv: 2003020004

Við er í erindi umhverfisnefndar Alþingis, dags. 30. janúar sl., þar sem leitað er umsagnar um ofangreinda þingsályktunartillögu.

Þarna er um þarft verk að ræða þótt auðvitað verði að skipa því í forgangsörð með tilliti til kostnaðar.

Bændasamtök Íslands mæla með samþykkt tillögunnar.

Virðingarfyllt,
fh. Bændasamtaka Íslands,

Sigurður Þorgeirsson

Alþingi
Erindi nr. P 128/1337
komudagur. 26.2.2003

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 17. febrúar 2003

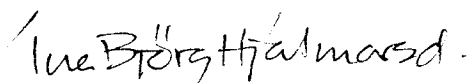
Efni: Umsögn um tillögu til þingsályktunar um öflun grunngagna um náttúru landsins og gerð náttúrufarskorta (128. lþ. 2002-2003, þskj. 27 - 27. mál).

Félag íslenskra náttúrufræðinga (FÍN) hefur kynnt sér ofangreinda þingsályktunartillögu og sendir hér athugasemdir sínar.

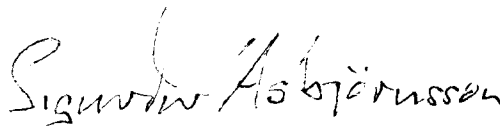
FÍN styður tillöguna og telur mikla þörf á öflun grunngagna um náttúru Íslands. Félagið telur óraunhæft og óeðlilegt að einstök sveitarfélög eða framkvæmdaraðilar þurfi að leggja í og standa straum af kostnaði af öflun grunngagna, sem eigi að vera verkefni ríkisins. Það er álit FÍN að skilgreina þurfi náttúrufarsupplýsingar sem ríkið eigi að standa fyrir og kosta skráningu á. Slíkar upplýsingar eigi að vera öllum aðgengilegar.

Félagið vill benda á að af greinargerðinni sem fylgir tillögunni megi ráða að með náttúrufarskortum sé eingöngu um líffræðilegar upplýsingar að ræða. Bent er á að náttúrufarskort taka jafnframt til jarðfræðilegra upplýsinga.

Fyrir hönd Félags íslenskra náttúrufræðinga

Ína Björg Hjálmarsdóttir
formaður FÍN

Sigurður Ásbjörnsson
varaform. umhverfisnefndar FÍN

HÁSKÓLI ÍSLANDS

Alþingi
Erindi nr. P 128/1132
komudagur 19.2.2003

Háskóli Íslands
Jarð- og landfræðiskor
raunvísindadeildar
Jarðfræðahús Háskólans
IS-101 Reykjavík

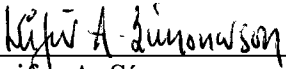
Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 17.02.2003

Málefni: Tillaga til þingsályktunar um öflun grunngagna um náttúru landsins og gerð náttúrufarskorta.

Jarð- og landfræðiskor lýsir yfir ánægju sinni með þingsályktunartillögu um öflun grunngagna um náttúru landsins og gerð náttúrufarskorta og telur að hún geti stuðlað að eflingu á rannsóknum á náttúru landsins ef hún fæst samþykkt eins og við sannarlega vonum. Ekki sjáum við neina ástæðu til breytinga á tillögunni eins og hún liggur fyrir.

Með bestu kveðjum

Leifur A. Símonarson
skorarformaður
Jarð- og landfræðiskorar

Alþingi
Erindi nr. P 128/1133
komudagur 10.2.2003

Umsögn Landmælinga Íslands um tillögu til þingsályktunar um öflun grunngagna um náttúru Íslands og gerð náttúrufarskorta.

Landmælingar Íslands fagna að fram er komin þingsályktunartillaga um öflun gagna um náttúru landsins og gerð náttúrufarskorta. Stofnunin vill hinsvegar koma með eftirfarandi ábendingar um þingsályktunina:

1. Þar sem Ísland er stórt en fámenn land þarf að forgangsraða svæðum sem þarf að kortleggja með þeirri aðferðafræði sem lýst er í tillögunni. Um er að ræða mjög dýra gagnaöflun og því er forgangs röðun mjög mikilvæg.
2. Mikilvægt er að gera sér grein fyrir því að nákvæmni við gagnaöflun er mismunandi eftir svæðum, sumstaðar þarf meiri nákvæmni en annars staðar.
3. Þingsályktunin fjallar aðeins um náttúrufarsupplýsingar en einnig þarf að leggja áherslu á að kortleggja aðra þætti s.s. jarðfræði og þætti sem tengjast ferðamennsku á hálendi landsins.
4. Landmælingar Íslands vilja koma því að framfæri að enn vantar mjög á að til séu kortagrunnar sem uppfylla gæðakröfur sem líklega eru undirstaða þeirra vinnu sem þingsályktunin fjallar um og í sumum tilfellum eru eingöngu til mjög gömul gögn. Stofnunin vinnur að gerð stafrænna gagnagrunna í mælikvaða 1:50.000 og 1:250.000 en mikilvægt er að fjármagn fáiast í gerð nákvæmari kortagrunna t.d. af láglandi landsins í 1:10.000 og að öðrum svæðum í mælikvarða 1:25.000.
5. Landmælingar Íslands taka undir það sem fram kemur í þingsályktuninni að mikilvægt er að skilgreina hvaða náttúrufarsgögn skulu framleiða á kostnað ríkisins og hvaða aðgangur skulu vera að þeim.
6. Landmælingar Íslands leggja mikla áherslu á að nýta nýjustu fjarkönnunartækni frá gervitunglum við öflun kortagagna og náttúrufarsgagna enda næst við það verulegur sparnaður og upplýsingar fást sem ekki er hægt að afla með öðrum aðferðum.

Að lokum er mikilvægt að þingsályktun þessi sé kostnaðarmetin.

Vinsamlega staðfestið móttöku þessa tölvupósts.

Bestu kveðjur
Magnús Guðmundsson
forstjóri Landmælinga Íslands

Umhverfisnefnd Alþingis
Nefndasvið / Eva Margrét Ævarsdóttir
150 Reykjavík

20. febrúar 2003

Efni: Þingsályktunartillaga um öflun grunngagna um náttúru landsins og gerð náttúrufarskorta. Þskj.27 – 27. mál.

Vísað er í bréf Alþingis dagsett 30. janúar 2003.

Landvernd, landgræðslu- og umhverfisverndarsamtök Íslands taka efnislega undir tillöguna.

Það er ljóst að vegna skorts á ýmsum grundvallar upplýsingum um íslenska náttúru Íslands hefur reynst erfitt að meta með fullnægjandi hætti verndargildi einstakra svæða og tegunda. Hvað þetta varðar hafa ákvarðanir um landnotkun og sjálfbæra nýtingu náttúruauðlinda verið teknar á ótraustum grunni. Gagnaskortur af þessu tagi hefur einnig leitt til þess að mat á umhverfisáhrifum framkvæmda hefur verið tímafrekara og kostnaðarsamara en ella. Í þessum efnum er úrbóta þörf. Í þingsályktunartillögunni er bent á aðferðir sem byggja á erlendir reynslu. Þessar aðferðir má aðlaga íslenskum aðstæðum og þá er líklegt að þær geti reynst afar gagnlegar.

Landvernd hefur haft aðstöðu til að kynna sér þær aðferðir sem lýst er í þingsályktunartillögunni í tengslum við vinnu við gerð rammaáætlunar um nýtingu vatnsafls og jarðvarma. Það er mat stjórnar samtakanna að skipulagðari vinnubrögð við skráningu gagna og heilstæðari yfirsýni yfir náttúru landsins muni leiða til upplýstari ákvörðunartöku um landnot. Með því að skilgreina gæðakröfur um náttúrfarsgögn má draga úr óvissu við undirbúning og gerð skipulagsáætlana og við mat á umhverfisáhrifum framkvæmda. Ekki síður er gagnlegt að skýra hvaða gögn skuli taka saman á kostnað ríkisins og hvaða aðgangur skuli verða að þeim.

Í framlagðri tillögu beinist athyglin fyrst og fremst að lífrænni náttúru landsins og gerð vitsgerðakorta. Það er mat stjórnar Landverndar að meira þurfi að koma til ef veita á fullnægjandi upplýsingar um náttúrufar. Afla þarf með skipulögum hætti jarð- og vatnafræðilegar upplýsingar og kortleggja í viðunandi mælikvörðum.

Virðingarfyllt,

Tryggvi Felixson

framkvæmdastjóri Landverndar

Alþingi
Erindi nr. Þ 128/1268
komudagur 24.2.2003

Reykjavík, 20. febrúar, 2003.

Nefndarsvið Alþingis
Umhverfisnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Umsögn um tillögu til þingsályktunar:
Um öflun grunnagna um náttúru landsins og gerð náttúrufarskorta

Umsögn Rannsóknastofnunar landbúnaðarins

Rannsóknastofnun landbúnaðarins (Rala) fagnar tillögu um þingsályktun um öflun grunnagna um náttúru landsins og gerð náttúrufarskorta.

Skortur á gögnum um náttúru landsins sem ná til landsins alls er mjög bagalegur og hefur háð þróun umhverfismála, m.a. skipulagsvinnu og umhverfismati. Á undanförunum árum hefur Rannsóknastofnun landbúnaðarins beitt nýjum aðferðum við greiningu gróðurflokka á yfirboði landsins með verkefninu *Nytjaland – Jarðabók Íslands* með mjög góðum árangri. Stofnunin á náið stamstarf við Landgræðslu ríkisins, Landmælingar Íslands og fleiri stofnanir við framkvæmd verkefnisins.

Tillagan gerir ráð fyrir að svipuðum aðferðum verði beitt og Rala hefur notað undanfarin ár við öflun land- og náttúrufarsupplýsinga. Stofnunin tekur undir þau sjónarmið og leggur áherslu á að innan þess tímaramma sem tilgreindur er verði tilskildum árangri aðeins náð með stafrænni úrvinnslu og gervihnattagagna og framsetningu niðurstaðna.

Stofnunin leggur á það áherslu að þau náttúrufarsgögn sem aflast með þessum hætti verði öllum aðgengileg og um þau gildi frjáls almannaréttur til nýtingar á hvaða hátt sem er.

Þau náttúrufarsgögn sem nauðsynlegt er að hafa aðgengileg við gerð landnýtingaráætlana, skipulagsgerð og annars er lýtur að mótun og nýtingu landsins eru mjög fjölbreytileg. Þau lúta m.a. að lífríkinu eins og glögglega er vikið að í greinargerðinni, en einnig að eignarhaldi lands, veðurfarsþáttum, vatnafari og vatnsmiðlun, jarðvegi, mannvirkjum (t.d. vegum, skurðum og orkulínum) landgræðslu, skógrækt o.fl. Greinargerð þingsályktunartillögunnar leggur áherslu á alþjóðasamninga á borð við Bernarsamninginn og öflun upplýsinga um vistgerðir, og tekur Rala undir þessa áherslu. Jafnframt er mikilvægt að hafa aðrar upplýsingar sem hér voru nefndar í huga til að upplýsingaöflun um landið sé heildstæð. Einnig er brýnt að ástand landsins sé metið í samhengi við vistfræðilegar aðstæður, landhnignun og möguleika til endurheimtar landkosta. Slíkar upplýsingar eru mikilvægar við mótun landnýtingarstefnu, sem m.a. getur haft mikil áhrif á þróun landbúnaðar og

nýtingar landsins í framtíðinni. Stofnunin telur að líta þurfi sem breiðast á slíka upplýsingaöflun, og að hún sé unnin í samstarfi margra aðila sem hafa fagþekkingu á þessu sviði.

Það er frumskilyrði við gerð skipulagsáætlana og landnýtingaráætlana að þær séu gerðar á stafrænum grunni, þar sem flétta má saman gögn er lúta að öllum þessum þáttum. Gerð stafrænna gagnagrunna sem nýtast við skipulagsgerð, og eru jafnframt almanna eign („public domain“), getur fært skipulagsgerð til mun nútímalegs horfs þar sem jafnframt verður hægt að gera auknar kröfur um vönduð vinnubrögð. Sú tillaga sem hér er rædd getur komið að miklu liði við að færa skipulagsgerð og mótun landnýtingar vel fram á veginn. Jafnframt er ljóst að gögn Rala og fagþekking mun koma að góðum notum við þetta verkefni (sjá m.a. www.nytjaland.is).

Virðingarfyllt

Þorsteinn Tómasson, forstjóri

Alþingi
Erindi nr. Þ 128/1267
komudagur. 24.2.2003

2003010096
9140

Umhverfisnefnd Alþingis
Eva Margrét Ævarsdóttir
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 20. febrúar 2003
/--

Efni: Tillaga til þingsályktunar um öflun grunnagna um náttúru landsins og gerð náttúrufarskorta, 27. mál.

Skipulagsstofnun hefur borist erindi umhverfisnefndar Alþingis, dags. 30. janúar 2003, þar sem óskað er umsagnar stofnunarinnar um tillögu til þingsályktunar um öflun grunnagna um náttúru landsins og gerð náttúrufarskorta, 27. mál. Í tillögunni felst að útgáfu náttúrufarskorta í mælikvarða 1:250.000 af öllu landinu verði lokið á næstu fjórum árum og í mælikvarða 1:50.000 á næstu tíu árum. Jafnframt verði kröfur sem gerðar eru til náttúrufarsgagna við gerð skipulagsáætlana og við mat á umhverfisáhrifum framkvæmda skilgreindar á skýran hátt, þ.e.a.s. lágmarksgögn og lágmarksgæði gagna, og ákveðið hvaða náttúrufarsgögn skuli framleiða á kostnað ríkisins og hvaða aðgangur skuli vera að þeim.

Skipulagsstofnun tekur undir þörf á öflun grunnagna um náttúru Íslands. Grunnupplýsingar um náttúrufar auk staðfræðikorta og upplýsinga um byggð og menningarminjar kemur allri áætlanagerð um landnotkun til góða og er mikilvæg forsenda hennar.

Í þingsályktunartillögunni og greinargerð með henni er fyrst og fremst vísað til þarfar skipulagsgerðar sveitarfélaga og mats á umhverfisáhrifum framkvæmda varðandi not af þeim grunnögnum um náttúrufar sem tillagan fjallar um. Skipulagsstofnun telur að öflun almennra grunnagna um náttúrufar á landsvísu eins og lagt er til í 1. mgr. tillögunnar tengist sérstaklega gerð náttúruverndaráætlunar skv. lögum um náttúruvernd. Náttúruverndaráætlun mun síðan verða ein af lykilforsendum skipulagsgerðar sveitarfélaga og ákvarðana um einstakar framkvæmdir m.t.t. áhrifa þeirra á náttúrufyrirbæri sem njóta skulu verndar. Af þessum sökum vekur Skipulagsstofnun athygli á að ástæða er til að þetta mál sé unnið í samráði við Umhverfisstofnun sem fer með gerð tillögu að náttúruverndaráætlun skv. lögum um náttúruvernd.

Í 2. mgr. tillögunnar er lagt til að kröfur til gagna um náttúrufar við skipulagsgerð og mat á umhverfisáhrifum verði skilgreindar og festar í viðkomandi reglugerðum. Hér er væntanlega vísað til skipulagsreglugerðar sem fjallar um gerð skipulagsáætlana sveitarfélaga og reglugerð um mat á umhverfisáhrifum. Skipulagsstofnun bendir á að í

Þessum reglugerðum er nú þegar fjallað almennt um gagnakröfur, þ.m.t. kröfur um náttúrufarsgögn. Skipulagsstofnun vekur athygli á að kröfur um nákvæmni og gæði gagna geta verið mismunandi eftir aðstæðum hverju sinni. Í skipulags- og byggingarlögum og skipulagsreglugerð annarsvegar og í lögum og reglugerð um mat á umhverfisáhrifum hinsvegar eru skilgreind ferli og samráðskröfur sem eiga að tryggja að í hverju tilviki séu gerðar viðeigandi og sambærilegar kröfur til gagna að teknu tilliti til um hvers konar svæði eða framkvæmdir er að ræða hverju sinni. Umfram beinar laga- og reglugerðarkröfur getur verið ástæða til að hið opinbera gefi út leiðbeiningar um þetta efni. Skipulagsstofnun vinnur nú að gerð leiðbeininga um gerð aðalskipulags og deiliskipulags þar sem m.a. er vikið að gagnaöflun og forsendugreiningu. Einnig stendur yfir vinna með Umhverfisstofnun og Náttúrufræðistofnun Íslands þar sem unnið er að leiðbeiningum um gögn um náttúrufar vegna mats á umhverfisáhrifum framkvæmda og viðmið/mælikvarða sem framkvæmdaraðilar og aðrir geta stuðst við til að meta þörf á öflun slíkra gagna.

Elín Smáradóttir

Alþingi
Erindi nr. P 128/1585
komudagur 7.3.2003

U S T

Umhverfisstofnun

Environment and Food Agency of Iceland

• Suðurlandsbraut 24
15 - 108 Reykjavík, Ísland

☎ (+354) 591 2000

Fax (+354) 591 2010

umhverfisstofnun@ust.is

www.umhverfisstofnun.is

Nefndasvið Alþingis
Umhverfisnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

3. mars 2003

Skjalanúmer: 110-0

Tilvísun: U20030200016/kg

**Þingsályktunartillaga um grunnögn um náttúru landsins og náttúrufarskort,
27. mál**

Vísað er til erindis umhverfisnefndar, dags. 30. janúar sl., þar sem óskað var umsagnar Umhverfisstofnunar um þingsályktunartillögu um grunnögn um náttúru landsins og náttúrufarskort, 27. mál. Hinn 1. janúar 2003 tók Umhverfisstofnun við verkefnum og hlutverki Hollustuverndar ríkisins, Náttúruverndar ríkisins, embættis veiðistjóra, hreindýraráðs og dýraverndarráðs. Stofnun hefur viðtækt hlutverk tengt náttúru landsins og notkun náttúrufarskorta.

Umhverfisstofnun styður heilshugar að aukinn kraftur verði settur í skipulega skráningu og kortlagningu á náttúru Íslands. Góð grunnögn eru grundvallaratriði í stjórnun náttúruauðlinda, mat á verðmæti og skipulagning nýtingar. Stofnunin telur álíka mikilvægt að slíkar upplýsingar verði öllum aðgengilegar og því nauðsynlegt að ríkisvaldið hlutist til um söfnun þeirra upplýsinga og útgáfu.

Virðingarfyllst,

Davíð Egilson
forstjóri

Sigrubjörg Gísladóttir
forstöðumaður

Alþingi
Erindi nr. Þ 128/1001
komudagur 14. 2. 2003

**VEÐURSTOFA
ÍSLANDS**

Nefndasvið Alþingis — umhverfisnefnd
Austurstræti 8–10
150 Reykjavík

Dags. 12. febrúar 2003
Tilv. 012/5022/MJ/KG

Efni: Umsögn Veðurstofu Íslands um tillögu til þingsályktunar um öflun grunn-
gagna um náttúru Íslands og gerð náttúrufarskorta.

Veðurstofa Íslands styður eindregið fyrrnefnda þingsályktunartillögu. Stofnuninni hefur lengi verið ljóst að mikið vantar upp á að skráning á náttúru landsins standist þær kröfur sem gerðar eru í okkar heimshluta. Náttúrufarsgögn og landmælingagögn er svo nauðsynlegur grunnur að allri vinnu á sviði umhverfis- og skipulagsmála, að segja má að skortur á þeim hindri eða tefji eðlileg vinnubrögð á mörgum sviðum, auk þess sem kostnaður við ýmis framkvæmdaverkefni verður mun hærri en eðlilegt má telja.

Þá vill stofnunin vekja athygli á, að tækninni til að afla gagna af þessum toga hefur fleygt svo mjög fram á síðari árum, að jaðrar við byltingu. Er þar einkum um að ræða fjarkönnun úr gervihnöttum, þar sem upplausn og greiningarhæfni mælitækja, jafnvel óháð birtu og skýjahulu, er orðin með ólíkindum. Verður því enn og aftur skorað á stjórnvöld að þau taki þann málaflokk föstum tókum t.d. með því að fara að tillögum sem fram voru settar í skýrslu sem unnin var af þverfaglegri nefnd á vegum umhverfisráðuneytisins 1997.

Loks vill Veðurstofan hvetja til þess að flýtt verði lagasetningu um verðlagningu og aðgengi opinberra gagna og þar verði farið í meginatriðum að tillögum nefndar sem starfaði undir stjórn Þórhalls Arasonar skrifstofustjóra í fjármálaráðuneytinu og skilaði skýrslu þar um á árinu 2002.

Virðingarfyllst

Magnús Jónsson
veðurstofustjóri

BÚSTAÐAVEGUR 9, 150 REYKJAVÍK
SÍMI 522 6000 – FAX 522 6001
NETFANG office@vedur.is

Umhverfisnefnd Alþingis
Eva Margrét Ævarsdóttir, nefndarritari
Austurstræti 8 - 10
150 Reykjavík

Reykjavík 6. febrúar 2003
Tilvísun: 2003020022/10.20
GA/BH
Tilv. ykkar: 30.01.2003

Efni: Umsögn v.:tillögu til þingsályktunar um grunngögn um náttúru landsins og náttúrufarskort 27. mál.

Með bréfi dags. 30.01.2003 er beðið um umsögn um þingsályktun 27. - 27. mál um ofangreint málefni.

Frá gildistöku laga um mat á umhverfisáhrifum hefur Vegagerðin gert nær 80 skýrslur um mat á umhverfisáhrifum. Meðaltal kostnaðar við hverja skýrslu hefur verið áætlað 5 m.kr., króna eða heildarkostnaður um 400 m.kr.

Verulegur hluti þessa kostnaðar hefur runnið til rannsókna á náttúrufari. En ákvarðanir um þann þátt eru teknar á matsáætlunarstigi í samráði við Skipulagsstofnun eftir umsögn Umhverfistofnunar og hafa þær ekki verið sérlega umdeildar þótt ýmsum þyki kostnaðurinn mikill.

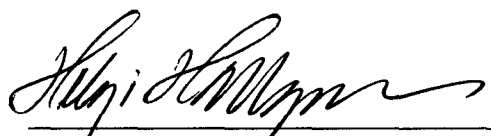
Niðurstöður þessara rannsókna liggja fyrir í matsskýrslum og fylgiskjölum með þeim og eru þannig aðgengilegar. En mikið skortir á tengingu þeirra við heildarmynd af náttúrufari landsins, enda hafa verkefni miðast við umhverfisáhrif einstakra framkvæmda en ekki tekið mið af markvissri uppbyggingu almennrar þekkingar á vistkerfum.

Miðað við þá reynslu sem Vegagerðin hefur aflað af rannsóknum á náttúrufari yrði skráning, flokkun og kortlagning á náttúru alls landsins afar mikið verkefni. Reyndar má telja eðlilegt að ráðast fyrst í úttekt á umfangi verksins og gera áætlun um kostnað og hvernig best sé að standa að því áður en ákvarðanir eru teknar um framkvæmd þess.

Aðgangur að umræddum grunngögnum myndi eflaust auðvelda gerð bæði matsáætlana og matsskýrslna. Þó virðist líklegt að í mörgum tilfellum yrði eftir sem áður að gera athuganir á vettvangi.

Vegagerðin hefur ekki orðið vör við að skortur á skilgreiningum á lágmarksgögnum eða lágmarksgæðum gagna við mat á umhverfisáhrifum framkvæmda stofnunarinnar hafi skapað ágreining um ákvarðanir Skipulagsstofnunar eða umhverfisráðherra.

Virðingarfyllt,

Helgi Hallgrímsson,
vegamálastjóri.